

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลของการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เรื่อง การจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
จังหวัดพะเยา ผู้ศึกษาได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

สรุปผล

จากการตอบแบบสัมภาษณ์ของสมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการ ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 10 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นกรรมการ หรือ เป็นสมาชิกอบต.

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 เพศชาย	82	82.00
1.2 เพศหญิง	18	18.00
2. อาชีพ		
2.1 การเกษตร	64	64.00
2.2 ค้าขาย	22	22.00
2.3 รับจ้าง	14	14.00
3. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
3.1 เฉลี่ยมีจำนวน 2 คน	70	70.00
3.2 เฉลี่ยมีจำนวน 4 คน	26	26.00
3.3 เฉลี่ยมีจำนวน 6 คน	4	4.00

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	จำนวน	ร้อยละ
4. จำนวนสมาชิกที่อยู่ในความดูแล		
4.1 ไม่มีสมาชิกที่อยู่ในความดูแล	20	20.00
4.2 เฉลี่ยมีจำนวน 2 คน	51	51.00
4.3 เฉลี่ยมีจำนวน 4 คน	22	22.00
4.4 เฉลี่ยมีจำนวน 6 คน	7	7.00
5. สมาชิกที่แยกครอบครัวออกไปแล้ว		
5.1 ยังไม่แยกครอบครัวออกไป	36	36.00
5.2 แยกครอบครัวออกไปแล้วเฉลี่ยจำนวน 2 คน	37	37.00
5.3 แยกครอบครัวออกไปแล้วเฉลี่ยจำนวน 4 คน	24	24.00
5.4 แยกครอบครัวออกไปแล้วเฉลี่ยจำนวน 6 คน	3	3.00

จากตารางที่ 10 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นกรรมการหรือสมาชิก อบต. มีดังนี้

มีเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ ร้อยละ 82.00 เพศหญิง ร้อยละ 18.00

อาชีพส่วนมากทำการเกษตร คิดเป็นอาชีพการเกษตร ร้อยละ 64.00 ค้าขาย ร้อยละ 22.00 รับจ้าง ร้อยละ 14.00

จำนวนสมาชิกในครอบครัว เฉลี่ยมีจำนวน 2 คน ร้อยละ 70.00 เฉลี่ยมีจำนวน 4 คน ร้อยละ 26.00 เฉลี่ยมีจำนวน 6 คน ร้อยละ 4.00

จำนวนสมาชิกที่อยู่ในความดูแล ไม่มีสมาชิกที่อยู่ในความดูแล ร้อยละ 20.00 เฉลี่ยมีจำนวน 2 คน ร้อยละ 51.00 เฉลี่ยมีจำนวน 4 คน ร้อยละ 22.00 และเฉลี่ยมีจำนวน 6 คน ร้อยละ 7.00

สมาชิกที่แยกครอบครัวออกไปแล้ว ยังไม่แยกครอบครัวออกไป ร้อยละ 36.00 แยกครอบครัวออกไปแล้วเฉลี่ย 2 คน ร้อยละ 37.00 แยกครอบครัวออกไปแล้วเฉลี่ยจำนวน 4 คน ร้อยละ 24.00 แยกครอบครัวออกไปแล้วเฉลี่ยจำนวน 6 คน ร้อยละ 3.00

ตารางที่ 11 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นประชากรผู้รับบริการจาก อบต.

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 เพศชาย	285	57.00
1.2 เพศหญิง	215	43.00
รวม	500	100.00
2. อาชีพ		
2.1 การเกษตร	190	38.00
2.2 ค้าขาย	140	28.00
2.3 รับจ้าง	85	17.00
2.4 รับราชการ	85	17.00
รวม	500	100.00
3. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
3.1 เฉลี่ยมีจำนวน 2 คน	260	52.00
3.2 เฉลี่ยมีจำนวน 4 คน	180	36.00
3.3 เฉลี่ยมีจำนวน 6 คน	60	12.00
4. จำนวนสมาชิกที่อยู่ในความดูแล		
4.1 ไม่มีสมาชิกที่อยู่ในความดูแล	180	36.00
4.2 เฉลี่ยมีจำนวน 2 คน	160	32.00
4.3 เฉลี่ยมีจำนวน 4 คน	120	24.00
4.4 เฉลี่ยมีจำนวน 6 คน	40	8.00
รวม	500	100.00
5. สมาชิกที่แยกครอบครัวออกไปแล้ว		
5.1 ยังไม่แยกครอบครัวออกไป	210	42.00
5.2 แยกครอบครัวออกไปแล้วเฉลี่ยจำนวน 2 คน	180	36.00
5.3 แยกครอบครัวออกไปแล้วเฉลี่ยจำนวน 4 คน	90	18.00
5.4 แยกครอบครัวออกไปแล้วเฉลี่ยจำนวน 6 คน	20	4.00
รวม	500	100.00

จากตารางที่ 11 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้รับบริการจาก อบต. มีดังนี้
เพศ คิดเป็นเพศชาย ร้อยละ 57.00 เพศหญิง ร้อยละ 43.00

อาชีพ คิดเป็นอาชีพการเกษตร ร้อยละ 38.00 ค้าขาย ร้อยละ 28.00 รับจ้าง ร้อยละ 17.00
และรับราชการ ร้อยละ 17.00

จำนวนสมาชิกในครอบครัว เฉลี่ยมีจำนวน 2 คน ร้อยละ 52.00 เฉลี่ยมีจำนวน 4 คน ร้อย
ละ 36.00 เฉลี่ยมีจำนวน 6 คน ร้อยละ 12.00

จำนวนสมาชิกที่อยู่ในความดูแล ไม่มีสมาชิกที่อยู่ในความดูแล ร้อยละ 36.00 เฉลี่ยมี
จำนวน 2 คน ร้อยละ 32.00 เฉลี่ยมีจำนวน 4 คน ร้อยละ 24.00 และเฉลี่ยมีจำนวน 6 คน ร้อยละ 8.00

สมาชิกที่แยกครอบครัวออกไปแล้ว ยังไม่แยกครอบครัวออกไป ร้อยละ 42.00 แยกครอบ
ครัวออกไปแล้วเฉลี่ย 2 คน ร้อยละ 36.00 แยกครอบครัวออกไปแล้วเฉลี่ยจำนวน 4 คน ร้อยละ
18.00 แยกครอบครัวออกไปแล้วเฉลี่ยจำนวน 6 คน ร้อยละ 4.00

ตารางที่ 12 ความรู้ความเข้าใจจากตัวแทนสมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก
อบต. ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขต อบต. จังหวัดพะเยา

รายการ	สมาชิก อบต.	ประชากรผู้รับบริการ
1. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องมูลฝอย		
1.1 มาก	70.00	36.00
1.2 ปานกลาง	25.00	50.00
1.3 น้อย	5.00	14.00
รวม	100.00	100.00
2. ประเภทของมูลฝอย		
2.1 มี 1 ประเภท	0.00	6.00
2.2 มี 2 ประเภท	72.00	65.00
2.3 มี 3 ประเภท	27.00	29.00
รวม	100.00	100.00
3. ปัจจุบันปริมาณมูลฝอยในครัวเรือน		
3.1 มีปริมาณมาก	45.00	37.00
3.2 มีปริมาณปานกลาง	36.00	30.00
3.3 มีปริมาณน้อย	19.00	33.00
รวม	100.00	100.00

จากตารางที่ 12 พบว่า ความรู้ความเข้าใจของสมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก
อบต. ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขต อบต. เป็นดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องมูลฝอย

1.1 อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 70 ต่อ 36
ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะสมาชิก อบต.ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสาร
ความรู้เรื่องมูลฝอยอยู่เสมอ ขณะที่ประชากรผู้รับบริการซึ่งประกอบอาชีพการเกษตรส่วนน้อยที่มี
ความรู้ในเรื่องนี้จากสื่อโฆษณาต่าง ๆ อยู่เสมอ

1.2 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 25 ต่อ
50 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะสมาชิก อบต.ส่วนหนึ่งให้ความ

สนใจเรื่องมูลฝอยปานกลาง ขณะที่ประชากรผู้รับบริการครึ่งหนึ่งมีความรู้จากสื่อโฆษณาต่าง ๆ เช่นกัน

1.3 อยู่ในระดับน้อย ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 5 ต่อ 14 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะสมาชิก อบต.ส่วนน้อยไม่ให้ความสนใจหรือความสำคัญเลย ขณะที่ประชากรผู้รับบริการ ส่วนน้อยที่มีความคิดเช่นเดียวกัน เนื่องจากเวลาส่วนใหญ่ทำการเกษตร

2. ประเภทของมูลฝอย

2.1 มี 1 ประเภท ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 0 ต่อ 6 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะสมาชิก อบต.ทุกคนมีความเชื่อว่ามูลฝอยต้องมีมากกว่า 1 ประเภท ขณะที่ประชากรผู้รับบริการ ส่วนน้อยที่มีความคิดเช่นเดียวกัน

2.2 มี 2 ประเภท ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 72 ต่อ 65 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะสมาชิก อบต.ส่วนมากเชื่อว่ามูลฝอยสามารถแบ่งง่าย ๆ ได้ 2 ประเภท คือ เปียกและแห้ง ขณะที่ประชากรผู้รับบริการส่วนมากที่มีความคิดเช่นเดียวกัน เป็นเรื่องที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน

2.3 มี 3 ประเภท ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 27 ต่อ 29 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะสมาชิก อบต.ส่วนหนึ่งที่มีความรู้และสนใจเรื่องมูลฝอย แบ่งมูลฝอยออกเป็น 3 ประเภท คือ เปียก แห้ง และมีพิษ ขณะที่ประชากรผู้รับบริการส่วนหนึ่งมีความคิดเช่นเดียวกัน และเป็นเรื่องที่พบเห็นในชีวิตประจำวันและจากการหาความรู้จากสื่อโฆษณาต่าง ๆ

3. ปัจจุบันปริมาณมูลฝอยในครัวเรือน

3.1 มีปริมาณมาก ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็น คิดเป็นร้อยละ 45 ต่อ 37 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะสมาชิก อบต. ส่วนหนึ่งพบเห็นมูลฝอยที่ทิ้งเกลื่อนกลาดในหลายท้องที่มีจำนวนมาก และขาดคนเอาใจใส่หรือการแก้ไขปัญหามูลฝอย ขณะที่ประชากรผู้รับบริการส่วนหนึ่งมีความคิดเช่นเดียวกัน และปัจจุบันปริมาณมูลฝอยมีแต่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้น

3.2 มีปริมาณปานกลาง ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 36 ต่อ 30 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะสมาชิก อบต. ส่วนหนึ่งเห็นว่ามูลฝอยที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้ยังไม่มากพอที่จะก่อให้เกิดปัญหา สามารถจัดการได้โดย อบต. หรือชุมชน

ชนช่วยกัน ขณะที่ประชากรผู้รับบริการส่วนหนึ่งมีความคิดเช่นเดียวกัน และมีหลาย อบต. ที่ประชากรช่วยกันกำจัดอยู่เสมอ

3.3 มีปริมาณน้อย ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 19 ต่อ 33 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะสมาชิก อบต. ส่วนหนึ่งเห็นว่า มูลฝอยที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้ อบต. สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง ขณะที่ประชากรผู้รับบริการส่วนหนึ่งมีความคิดเช่นเดียวกัน และเห็นว่า อบต. ของตนมีปริมาณมูลฝอยน้อย และสามารถดำเนินการด้วยตนเอง

ตารางที่ 13 ความจำเป็นในการจัดการมูลฝอยจากตัวแทนสมาชิก อบต. และประชากร
ผู้รับบริการจาก อบต. ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขต อบต.
จังหวัดพะเยา

รายการ	สมาชิก อบต.	ประชากรผู้รับบริการ
1. แนวโน้มของมูลฝอยในอนาคต		
1.1 มีปริมาณมากขึ้น	60.00	57.00
1.2 มีปริมาณน้อยลง	32.00	33.00
1.3 มีปริมาณเท่าเดิม	8.00	10.00
รวม	100.00	100.00
2. ความจำเป็นในการจัดการมูลฝอย		
2.1 มีความจำเป็นมาก	95.00	78.00
2.2 มีความจำเป็นน้อย	5.00	20.00
2.3 ไม่มีความจำเป็นเลย	0.00	2.00
รวม	100.00	100.00
3. ระดับความรุนแรงของปัญหามูลฝอย		
3.1 ระดับความรุนแรงมาก	45.00	46.00
3.2 ระดับความรุนแรงปานกลาง	35.00	38.00
3.3 ระดับความรุนแรงน้อย	20.00	16.00
รวม	100.00	100.00
4. การแก้ไขปัญหามูลฝอย		
4.1 ระดับมาก	30.00	16.00
4.2 ระดับปานกลาง	45.00	31.00
4.3 ระดับน้อย	25.00	54.00
รวม	100.00	100.00

จากตารางที่ 13 พบว่าความจำเป็นในการจัดการมูลฝอยจากตัวแทนสมาชิก อบต. และ ประชากรผู้รับบริการจาก อบต. ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขต อบต. จังหวัดพะเยา สรุปได้ดังนี้

1. แนวโน้มของมูลฝอยในอนาคต

1.1 มีปริมาณมากขึ้น ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 60 ต่อ 57 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และประชากรต่าง มีความเห็นว่า จำนวนแรงงานสตรีส่วนใหญ่ออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านมากขึ้น ขณะเดียวกัน จำนวนประชากรในจังหวัดพะเยาในแต่ละปีมีมากขึ้น อบต. ต่อไปจะต้องเป็นชุมชนเมืองเพิ่มขึ้น

1.2 มีปริมาณน้อยลง ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 32 ต่อ 33 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และประชากรต่างมีความเห็นว่า ในอนาคตทุกคนที่อยู่ใน อบต. จะเห็นความสำคัญของปัญหามูลฝอยและช่วยกัน กำจัดอย่างถูกวิธี มีการจัดการ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น

1.3 มีปริมาณเท่าเดิม ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 8 ต่อ 10 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และประชากรต่างมีความเห็นว่า ไม่ว่าจะวัน เวลา หรือจำนวนประชากรจะเปลี่ยนไปอย่างไร ปริมาณของมูลฝอยจะมีเท่าเดิม เพราะต่างคนต่างกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนของตนเท่านั้น ดังนั้นปริมาณมูลฝอยจึงไม่เพิ่มขึ้น หรือน้อยลงแต่อย่างใด

2. ความจำเป็นในการจัดการมูลฝอย

2.1 มีความจำเป็นมาก ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 95 ต่อ 78 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะ สมาชิก อบต. เห็นว่า ปัจจุบันปัญหา การจัดการมูลฝอยยังไม่ประสบความสำเร็จและในอนาคตข้างหน้าการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร และการทำงานนอกบ้านของแรงงานสตรีที่มีมากขึ้น เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ปริมาณมูลฝอยขยายตัวสูงขึ้น ขณะที่ประชากรผู้รับบริการมีความคิดเห็นคล้าย ๆ กัน

2.2 มีความจำเป็นน้อย ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 5 ต่อ 20 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. เห็นว่า การสร้างจิตสำนึกในการจัดการมูลฝอยให้เกิดขึ้นในตัวประชากรและการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยจะทำให้ ปัญหามูลฝอยลดน้อยลง ขณะที่ประชากรผู้รับบริการมีความเห็นในทิศทางเดียวกันว่า มูลฝอยสามารถกำจัดหรือจัดการได้หากทุกคนช่วยกันอย่างจริงจัง และหลายอบต. ปริมาณมูลฝอยมีไม่มาก

2.3 ไม่มีความจำเป็นเลย ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 0 ต่อ 2 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า ทั้งสมาชิก อบต. และประชากร

ผู้รับบริการเห็นว่า ปัญหามูลฝอยยังไม่เป็นปัญหาสำคัญมากนัก การดำรงชีพในปัจจุบันนับเป็นปัญหาที่น่าหนักใจมากกว่าปัญหามูลฝอย

3. ระดับความรุนแรงของปัญหามูลฝอย

3.1 ความรุนแรงมาก ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 45 ต่อ 46 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และประชากรต่างมีความเห็นว่า จำนวนแรงงานสตรีส่วนใหญ่ออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านมากขึ้น ขณะเดียวกันจำนวนประชากรในจังหวัดพะเยาในแต่ละปีมีมากขึ้น และอบต. ต่อไปจะต้องเป็นชุมชนเมืองเพิ่มขึ้น จะก่อให้เกิดปัญหาอย่างรุนแรง

3.2 ความรุนแรงปานกลาง ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 35 ต่อ 38 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และประชากรต่างมีความเห็นว่า ปริมาณของมูลฝอยจะมีเท่าเดิม ไม่ว่าจะวัน เวลา หรือจำนวนประชากรจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เพราะทุกคนต้องกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนของตนอยู่แล้ว

3.3 ความรุนแรงน้อย ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 20 ต่อ 16 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และประชากรต่างมีความเห็นว่า ในอนาคตทุกคนที่อยู่ใน อบต. จะเห็นความสำคัญของปัญหามูลฝอยและช่วยกันกำจัดอย่างถูกวิธี มีการจัดการโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น

4. การแก้ไขปัญหามูลฝอย

4.1 อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 30 ต่อ 16 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. เห็นว่า การแก้ปัญหามูลฝอยของอบต. ถูกต้องอยู่ในระดับหนึ่ง แต่ปริมาณมูลฝอยยังไม่ลดลง เพราะประชากรส่วนใหญ่ยังขาดจิตสำนึกในการจัดการมูลฝอย ขณะที่ประชากรผู้รับบริการมีความเห็นว่า การจัดการมูลฝอยของ อบต. ในปัจจุบันประสบความสำเร็จ แต่ยังคงต้องมีการปรับปรุงอีกหลายอย่าง

4.2 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 45 ต่อ 31 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. เห็นว่า การแก้ปัญหามูลฝอยของอบต. ประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ยังคงต้องมีการปรับปรุงพัฒนาอีกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นในตัวประชากร ขณะที่ประชากรผู้รับบริการมีความเห็นว่า การจัดการมูลฝอยของ อบต. ในปัจจุบันไม่ประสบ ความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะประสิทธิภาพในการจัดการมูลฝอยมีน้อย

4.3 อยู่ในระดับน้อย ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 25 ต่อ 54 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. เห็นว่า การแก้ปัญหา มูลฝอยของอบต. ถูกต้องอยู่ในระดับหนึ่ง แต่ปริมาณมูลฝอยยังไม่ลดลง เพราะประชากรส่วนใหญ่ ยังขาดจิตสำนึกในการจัดการมูลฝอย ขณะที่ประชากรผู้รับบริการมีความเห็นว่า การจัดการมูลฝอย ของ อบต. ในปัจจุบันไม่ประสบความสำเร็จเลย ประชากรไม่รู้ว่า อบต. มีแผนงานการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบ การจัดซื้อถังหรือภาชนะไว้ใส่มูลฝอยในสถานที่ชุมชนหลายแห่งยังมีไม่เพียงพอ การ ขนย้ายมูลฝอยโดยรถยนต์ขาดประสิทธิภาพมาก

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นต่อการดำเนินการจัดการมูลฝอยจากตัวแทนสมาชิก อบต. และ
 ประชากรผู้รับบริการจาก อบต. ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขต
 อบต. จังหวัดพะเยา

รายการ	สมาชิก อบต.	ประชากรผู้รับบริการ
1. บทบาทของ อบต. ในการจัดการมูลฝอย		
1.1 มีบทบาทมาก	40.00	20.00
1.2 มีบทบาทปานกลาง	35.00	35.00
1.3 มีบทบาทน้อย	25.00	45.00
รวม	100.00	100.00
2. การรับทราบข้อมูลของ อบต. เรื่องการจัดการ มูลฝอย		
2.1 ไม่ทราบเลย	0.00	50.00
2.2 ทราบว่ามีแผนงาน โครงการ 1 โครงการ	70.00	42.00
2.3 ทราบว่ามีแผนงาน โครงการ 2 โครงการ	30.00	8.00
รวม	100.00	100.00
3. จุดรองรับมูลฝอย หรือถังที่ใส่มูลฝอยใน เขต อบต.		
3.1 เพียงพอ	15.00	12.00
3.2 ไม่เพียงพอ โดยให้เพิ่มเติมในจุดที่มีชุมชน หนาแน่น เช่น ตลาด โรงเรียน วัด หมู่บ้าน	85.00	88.00
รวม	100.00	100.00
4. ความเหมาะสมของสถานที่ทิ้งมูลฝอย		
4.1 ห่างจากชุมชน อย่างน้อย 3 กิโลเมตร	60.00	45.00
4.2 ทิ้งในป่าเสื่อมโทรม ที่ไม่ใช่คันน้ำ	25.00	38.00
4.3 ไม่ก่อให้เกิดมลพิษแก่สิ่งแวดล้อมและคน	15.00	17.00
รวม	100.00	100.00

จากตารางที่ 14 พบว่า ความคิดเห็นต่อการดำเนินการจัดการมูลฝอยจากตัวแทนสมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขต อบต. จังหวัดพะเยา สรุปได้ดังนี้

1. บทบาทของ อบต. ในการจัดการมูลฝอย

1.1 มีบทบาทมาก ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 40 ต่อ 20 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. มีความเห็นว่า อบต. มีแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการจัดงบประมาณที่เพียงพอและมีความตั้งใจจริงในการดำเนินการจัดการมูลฝอย ขณะที่ประชากรผู้รับบริการเห็นว่า บทบาทยังไม่ชัดเจน เช่น ไม่ประกาศให้ทราบว่า อบต. มีแผนการดำเนินการอย่างไร มีงบประมาณในการดำเนินการมากน้อยเพียงไร และที่สำคัญ ปริมาณมูลฝอยที่ยังไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกวิธีในแต่ละวันยังไม่จำนวนมาก

1.2 มีบทบาทปานกลาง ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็น ร้อยละ 35 ต่อ 35 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะทั้งสมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการต่างเห็นว่า อบต. ได้มีความพยายามอย่างเต็มที่ในการดำเนินการจัดการมูลฝอยแล้ว แม้ว่า ปริมาณมูลฝอยยังคงเหลืออยู่ในแต่ละวัน ทั้งนี้เนื่องจากขาดอุปกรณ์ในการดำเนินการและงบประมาณมีจำกัด

1.3 มีบทบาทน้อย ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 25 ต่อ 45 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. มีความเห็นว่า อบต. มีแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการจัดงบประมาณที่เพียงพอและมีความตั้งใจจริงในการดำเนินการจัดการมูลฝอย ขณะที่ประชากรผู้รับบริการเห็นว่า บทบาทยังไม่ชัดเจน เช่น ไม่ประกาศให้ทราบว่า อบต. มีแผนการดำเนินการอย่างไร มีงบประมาณในการดำเนินการมากน้อยเพียงไร แต่ ปริมาณมูลฝอยที่ยังไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกวิธี ในแต่ละวันยังไม่จำนวนมาก

2. การรับทราบข้อมูลของ อบต. เรื่องการจัดการมูลฝอย

2.1 ไม่รับทราบข้อมูล ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 0 ต่อ 50 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. มีความเห็นว่า อบต. มีแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจนและมีการประชาสัมพันธ์แผนงาน โครงการให้ประชากรทุกคนได้รับรู้แล้ว ขณะที่ประชากรผู้รับบริการครึ่งหนึ่ง เห็นว่า ไม่ได้รับรู้รับทราบว่า อบต. มีแผนงานในการดำเนินการอย่างไร ที่ไหน เมื่อไหร่ และใช้งบประมาณเท่าไร

2.2 ทราบว่ามีแผนงาน โครงการ 1 โครงการ ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 70 ต่อ 42 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. มีความเห็นว่า อบต. มีแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจนและอย่างน้อยที่สุดแล้ว แต่ละอบต. จะมี

โครงการจัดเก็บรวบรวมมูลฝอยในแผนการดำเนินงานประจำปี ขณะที่ประชากรผู้รับบริการเกือบครึ่งหนึ่ง เห็นว่า ได้รับรู้รับทราบการดำเนินงานของ อบต. แต่เป็นการรับรู้อย่างไม่ทราบรายละเอียด เพราะขาดการประชาสัมพันธ์

2.3 ทราบว่ามีแผนงาน โครงการ 2 โครงการ ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 30 ต่อ 8 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. มีความเห็นว่า อบต.ทุกอบต. ต่างมีแผนการดำเนินการที่ชัดเจน มีการจัดงบประมาณที่เพียงพอ และมีความตั้งใจจริงในการดำเนินการจัดการมูลฝอย ขณะที่ประชากรผู้รับบริการเพียงส่วนน้อยที่รับทราบว่า อบต. มีแผนงานโครงการในการจัดการ มูลฝอย 2 โครงการ อาจเนื่องจากการขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี และขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินงานจากประชากรใน อบต.

3. จุจรรองรับมูลฝอย หรือถังที่ใส่มูลฝอยในเขต อบต.

3.1 มีเพียงพอ ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 15 ต่อ 12 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และ ประชากรผู้รับบริการจำนวนน้อย มีความเห็นว่า จำนวนจุจรรองรับหรือถังที่ใส่มูลฝอยในปัจจุบันเพียงพอแล้ว เนื่องจากเหมาะสมกับอบต.ที่ตนเองอยู่ ซึ่งเป็นอบต.ไกลเมืองที่มีประชากรไม่มากนัก หรือทุกคนจัดการมูลฝอยในครัวเรือนในแต่ละวันเรียบร้อยแล้ว

3.2 ไม่เพียงพอ โดยเพิ่มเติมในจุดที่มีชุมชนหนาแน่น ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 85 ต่อ 88 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และ ประชากรผู้รับบริการจำนวนมาก มีความเห็นว่า จำนวนจุจรรองรับหรือถังที่ใส่มูลฝอยในปัจจุบันมีไม่เพียงพอกับปริมาณมูลฝอยที่มากขึ้น โดยเฉพาะอบต.ที่อยู่ใกล้เมือง เป็นปัญหา มีปริมาณมูลฝอยที่กองล้นถังใส่มูลฝอยจำนวนมาก ดูแล้วไม่งามตา เป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคได้ง่าย

4. ความเหมาะสมของสถานที่ที่จะทิ้งมูลฝอย

4.1 ควรอยู่ห่างจากชุมชน อย่างน้อย 3 กิโลเมตร ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 60 ต่อ 45 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. มีความเห็นว่า จะไม่ทำให้เกิดกลิ่นเหม็น หรือทำให้เกิดมลพิษแก่ประชากรใน อบต. ขณะที่ประชากรผู้รับบริการมีความคิดเห็นคล้ายกัน ไม่มากนัก

4.2 ทิ้งในป่าเสื่อมโทรม ที่ไม่ใช่ต้นน้ำ ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 25 ต่อ 38 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. มีความเห็นว่า การทิ้งในป่าเสื่อมโทรมมีความเหมาะสมดีแล้ว ขณะที่ประชากรผู้รับบริการมีความคิดเห็นคล้ายกันไม่มากนัก

4.3 สถานที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษแก่สิ่งแวดล้อมและคน ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 15 ต่อ 17 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และผู้รับบริการ มีความเห็นว่า สถานที่ทิ้งมูลฝอยนั้นจะต้องไม่ก่อให้เกิดมลพิษแก่ทุกคนใน อบต. และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมเท่านั้น ก็สามารถเป็นสถานที่ทิ้งมูลฝอยได้แล้ว

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นต่อวิธีการดำเนินการจัดการมูลฝอย จากตัวแทนสมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือน ในเขต อบต. จังหวัดพะเยา

รายการ	สมาชิก อบต.	ประชากรผู้รับบริการ
1. การจัดเก็บค่ามูลฝอย		
1.1 ถ้ามีการจัดเก็บคิดว่า เหมาะสม คุ่มค่ามาก	97.00	92.00
1.2 ถ้ามีการจัดเก็บคิดว่าไม่เหมาะสม คุ่มค่าน้อย	3.00	8.00
รวม	100.00	100.00
2. การจัดการมูลฝอย		
2.1 ใช้วิธีเผาทำลาย	65.00	51.00
2.2 ใช้วิธีฝังกลบ	30.00	33.00
2.3 นำมาทำปุ๋ยหมัก	5.00	16.00
รวม	100.00	100.00
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะดำเนินการจัดการมูลฝอย ใน เขต อบต.		
3.1 ดำเนินการตามแผนงาน โครงการที่ได้มี การกำหนดไว้ ให้เป็นไปตามระยะเวลาใน แผนงาน	36.00	18.00
3.2 ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้และปฏิบัติ ตามอย่างจริงจัง	33.00	44.00
3.3 ประชุมปรึกษาหารือกันระหว่างสมาชิก อบต. และลงมือทำตามที่ได้ตกลงกันไว้	31.00	38.00
รวม	100.00	100.00

จากตารางที่ 15 พบว่า ความคิดเห็นต่อวิธีการดำเนินการจัดการมูลฝอย จากตัวแทนสมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขต อบต. จังหวัดพะเยา สรุปดังนี้

1. การจัดเก็บค่ามูลฝอย

1.1 คิดว่า เหมาะสม คຸ້ມคຳມາກ ຈຶ່ງເປັນຄວາມເຫັນຂອງສມາຊິກ ອບຕ. ຄິດເປັນຮ້ອຍລະ 97 ຕໍ່ 92 ຂອງປະຊາກຸ້ມຮັບບຸກິດ ຄືວ່າ ບໍ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ເປັນເພາະວ່າ ສມາຊິກ ອບຕ. ແລະ ປະຊາກຸ້ມຮັບບຸກິດຕ່າງເຫັນວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນອ່າຍັງທີ່ຈະຕ້ອງມີຜູ້ມາຄຳເນີນກຳຈັດກຸ້ມຮັບຢູ່ໃນຕ່ຳວັນ ໃຫ້ດູສວຍງາມ ສະອາດ ແລະ ດູກສຸຂັດກຸ້ມຮັບ

1.2 ຄິດວ່າ ບໍ່ເໝາະສົມ ຄຸ້ມຄ່ານ້ອຍ ຈຶ່ງເປັນຄວາມເຫັນຂອງສມາຊິກ ອບຕ. ຄິດເປັນຮ້ອຍລະ 3 ຕໍ່ 8 ຂອງປະຊາກຸ້ມຮັບບຸກິດ ຄືວ່າ ບໍ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ເປັນເພາະວ່າ ສມາຊິກ ອບຕ. ແລະ ປະຊາກຸ້ມຮັບບຸກິດທີ່ແຕກຄວາມຄິດເຫັນ ເຫັນວ່າ ຕົນເອງສາມາດຄຳເນີນກຳຈັດກຸ້ມຮັບຢູ່ແລະ ທຳລາຍໃນຕ່ຳລະວັນ ແລະ ອາຈະມີປຶ້ນຮູບໃນກຳຈັດກຸ້ມຮັບໄດ້

2. ກຳຈັດກຸ້ມຮັບຢູ່

2.1 ໃຊ້ວິທີເຜາທຳລາຍຊຶ່ງເປັນຄວາມເຫັນຂອງສມາຊິກ ອບຕ. ຄິດເປັນຮ້ອຍລະ 65 ຕໍ່ 51 ຂອງປະຊາກຸ້ມຮັບບຸກິດ ຄືວ່າ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ເປັນເພາະວ່າ ສມາຊິກ ອບຕ. ແລະ ປະຊາກຸ້ມຮັບບຸກິດຕ່າງເຫັນວ່າ ເປັນວິທີທີ່ງ່າຍ ສະດວກ ປະຮັດ ແລະ ບໍ່ຕ້ອງເສຍເວລາຫຼືອອກຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກກຸ້ມຮັບ

2.2 ໃຊ້ວິທີຝັງຄູນ ຈຶ່ງເປັນຄວາມເຫັນຂອງສມາຊິກ ອບຕ. ຄິດເປັນຮ້ອຍລະ 30 ຕໍ່ 33 ຂອງປະຊາກຸ້ມຮັບບຸກິດ ຄືວ່າ ບໍ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ເປັນເພາະວ່າ ສມາຊິກ ອບຕ. ແລະ ປະຊາກຸ້ມຮັບບຸກິດຕ່າງເຫັນວ່າ ກຳຈັດກຸ້ມຮັບເປັນອີກວິທີກຸ້ມຮັບທີ່ງ່າຍ ສະດວກ ປະຮັດ ແລະ ບໍ່ຕ້ອງເສຍເວລາ

2.3 ນຳມາທຳນຸ້ຍຫຸ້ມ ຈຶ່ງເປັນຄວາມເຫັນຂອງສມາຊິກ ອບຕ. ຄິດເປັນຮ້ອຍລະ 5 ຕໍ່ 16 ຂອງປະຊາກຸ້ມຮັບບຸກິດ ຄືວ່າ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ເປັນເພາະວ່າ ສມາຊິກ ອບຕ. ເຫັນວ່າ ວິທີກຸ້ມຮັບຢູ່ຍ່າກ ແລະ ບໍ່ມີຄວາມຮູ້ໃນກຳນຳມາທຳນຸ້ຍຫຸ້ມ ຈຶ່ງເຫັນວ່າ ປະຊາກຸ້ມຮັບບຸກິດຊຶ່ງມີອາຊີທາງກຸ້ມຮັບເຫັນວ່າ ເປັນວິທີທີ່ສາມາດທຳໄດ້ ແລະ ກໍ່ເກີດຮາຍໄດ້ໃນກຳລັງແລະ ທີ່ດິນທີ່ໃຊ້ໃນກຳເນີນກຳມີຢູ່ແລ້ວ

3. ຜູ້ມີສ່ວນເຂົ້າຮ່ວມຈຶ່ງຄຳເນີນກຳຈັດກຸ້ມຮັບຢູ່ໃນ ເຂດ ອບຕ.

3.1 ຄຳເນີນກຳມາດຕະໂນມາດ ແລະ ກຳມາດຕະໂນມາດທີ່ໄດ້ມີກຳກຳນົດໄວ້ ໃຫ້ເປັນໄປຕາມ ຮະຍະເວລາໃນແຜນງານ ຈຶ່ງເປັນຄວາມເຫັນຂອງສມາຊິກ ອບຕ. ຄິດເປັນຮ້ອຍລະ 36 ຕໍ່ 18 ຂອງປະຊາກຸ້ມຮັບບຸກິດ ຄືວ່າ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ເປັນເພາະວ່າ ສມາຊິກ ອບຕ. ເຫັນວ່າ ໄດ້ຄຳເນີນກຳມາດຕະໂນມາດທີ່ ກຳກຳນົດໄວ້ຢູ່ແລ້ວ ຈຶ່ງເຫັນວ່າ ປະຊາກຸ້ມຮັບບຸກິດເຫັນວ່າ ກຳມາດຕະໂນມາດຕາມແຜນນັ້ນ ບໍ່ສຳເລັດເທົ່າທີ່ຄວນ ເພາະຂາດກຳມາດຕະໂນມາດສັມພັນ

3.2 ປະຊາສັມພັນໃຫ້ປະຊາຊາຮູ້ແລະ ປຶກສາຕາມອ່າຍັງຈິງຈັງ ຈຶ່ງເປັນຄວາມເຫັນຂອງ ສມາຊິກ ອບຕ. ຄິດເປັນຮ້ອຍລະ 33 ຕໍ່ 44 ຂອງປະຊາກຸ້ມຮັບບຸກິດ ຄືວ່າ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ເປັນ ເພາະວ່າ ສມາຊິກ ອບຕ. ເຫັນວ່າ ໄດ້ຄຳເນີນກຳມາດຕະໂນມາດຕາມແຜນທີ່ກຳກຳນົດໄວ້ເປັນຮະຍະ ຯ ຈຶ່ງເຫັນວ່າ

ประชากรผู้รับบริการเห็นว่าการดำเนินการตามแผนนั้น ไม่สำเร็จเท่าที่ควร ขาดความต่อเนื่องและ การมีส่วนร่วมของประชากร

3.3 ประชุมปรึกษาหารือกันระหว่างสมาชิก อบต. และลงมือทำตามที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 31 ต่อ 38 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และ ประชากร ผู้รับบริการต่างเห็นว่า ควรจะมีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อให้การดำเนินการลุล่วงด้วยดี

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นต่อขั้นตอนการจัดการมูลฝอย จากตัวแทนสมาชิก อบต. และ
 ประชากรผู้รับบริการจาก อบต. ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขต อบต.
 จังหวัดพะเยา

รายการ	สมาชิก อบต.	ประชากรผู้รับบริการ
1. การคัดแยกมูลฝอย		
1.1 แยกมูลฝอยเปียกและแห้ง	45.00	44.00
1.2 แยกมูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้ง และมูลฝอย ที่เป็นพิษ	30.00	34.00
1.3 แยกมูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้ง มูลฝอยที่ เป็นพิษ และมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ใหม่	25.00	22.00
รวม	100.00	100.00
2. การรวบรวมมูลฝอย		
2.1 ถังใบเดียวใส่มูลฝอยทุกประเภท	5.00	45.00
2.2 ถัง 2 ใบ ใส่มูลฝอยเปียกและแห้ง	74.00	40.00
2.3 ถัง 3 ใบ ใส่มูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้งและ มูลฝอยที่เป็นพิษ	21.00	15.00
รวม	100.00	100.00
3. การนำส่งมูลฝอย		
3.1 ใส่ในถุงดำและปิดปากถุงให้แน่น	32.00	46.00
3.2 ใส่ในถังตามลักษณะมูลฝอยวางไว้หน้าบ้าน หรือจุดที่กำหนดใน อบต.	68.00	54.00
รวม	100.00	100.00
4. การดำเนินการขนย้ายมูลฝอย		
4.1 ควรกำหนดเวลาที่ชัดเจน	21.00	22.00
4.2 ใช้รถยนต์บรรทุกในการขนย้าย	79.00	78.00
รวม	100.00	100.00

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	สมาชิก อบต.	ประชากรผู้รับบริการ
5. การกำจัดมูลฝอย		
5.1 ใช้วิธีการเผาทำลาย	54.00	53.00
5.2 ใช้วิธีการฝังกลบ	32.00	33.00
5.3 ใช้วิธีการนำมาทำปุ๋ยหมัก	14.00	14.00
รวม	100.00	100.00

จากตารางที่ 16 พบว่า ความคิดเห็นต่อขั้นตอนการจัดการมูลฝอยจากตัวแทนสมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขต อบต. จังหวัดพะเยา

1. การคัดแยกมูลฝอย

1.1 แยกมูลฝอยเปียกและแห้ง ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 45 ต่อ 44 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และ ประชากรผู้รับบริการต่างเห็นว่า มูลฝอย โดยทั่วไปแยกออกเป็นสองประเภทอยู่แล้ว คือ แบบเปียกและแบบแห้ง

1.2 แยกมูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้ง และมูลฝอยที่เป็นพิษ ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 30 ต่อ 34 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และ ประชากรผู้รับบริการต่างเห็นว่า มูลฝอย โดยเมื่อแยกให้ถูกต้องตามประเภทของการจัดเก็บและนำไปทำลายแยกออกเป็นสามประเภทอยู่แล้ว คือ แบบเปียก แบบแห้ง และที่เป็นพิษ ซึ่งจะต้องมีความรู้ในเรื่องมูลฝอยที่เป็นพิษพอสมควร

1.3 แยกมูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้ง มูลฝอยที่เป็นพิษ และมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 25 ต่อ 22 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และ ประชากรผู้รับบริการ ที่มีความรู้และมีความตระหนักในพิษภัยของการจัดการมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง จึงจัดหรือแยกมูลฝอยออกเป็น 4 แบบ คือ แบบเปียก แบบแห้ง ที่เป็นพิษ และที่นำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งแนวความคิดนี้กำลังได้รับการส่งเสริมให้มากยิ่งขึ้น เพราะเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ยืนยาวนาน

2. การรวบรวมมูลฝอย

2.1 ใช้ถังใบเดียวใส่มูลฝอยทุกประเภท ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 5 ต่อ 45 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. เห็นว่าจะต้องใช้ถังมากกว่าหนึ่งใบ ขณะที่ประชากรผู้รับบริการเห็นว่า ถังใบเดียวเพียงพอแล้ว มีความเคยชินและเป็นการประหยัดอีกด้วย

2.2 ใช้ถัง 2 ใบ ใส่มูลฝอยเปียกและแห้ง ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 74 ต่อ 40 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. ให้ความสำคัญในการแยกมูลฝอยเพื่อให้ง่ายในการรวบรวมและการทำลาย ขณะที่ประชากรผู้รับบริการเห็นว่า การมีถัง 2 ใบเพื่อใส่มูลฝอยเปียกและแห้ง เป็นสิ่งที่จำเป็น แม้ว่าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น

2.3 ใช้ถัง 3 ใบ ใส่มูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้งและมูลฝอยที่เป็นพิษ ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 21 ต่อ 15 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการที่มีความรู้ความเข้าใจ ต่างเห็นว่า มูลฝอยที่เป็นพิษนั้นก่อให้เกิดอันตรายทั้งต่อคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดซื้อถังเพิ่มขึ้นอีก เพื่อเกิดความปลอดภัย และง่ายต่อการจัดการ แต่ประชากรผู้รับบริการส่วนมากแล้วจะเห็นว่าทำให้เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มอีกเท่าตัวจึงไม่นิยมวิธีนี้

3. การนำส่งมูลฝอย

3.1 ใส่ในถุงดำและปิดปากถุงให้แน่น ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 32 ต่อ 46 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. ได้รับข้อมูลข่าวสารการจัดการมูลฝอยที่ถูกวิธี ขณะที่ประชากรผู้รับบริการเห็นว่า การใช้ถุงดำเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้การจัดการสะดวก รวดเร็วและง่ายต่อการ จัดการ และต้องการให้บ้านเมืองสะอาดด้วย

3.2 ใส่ในถังตามลักษณะมูลฝอยวางไว้หน้าบ้านหรือจุดที่กำหนดใน อบต. ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 68 ต่อ 54 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. ได้ดำเนินการตามแผนงาน โครงการที่วางไว้และต้องการทำให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชากรใน อบต. ขณะที่ประชากรผู้รับบริการเห็นว่า การใส่มูลฝอยในถังที่ อบต. จัดไว้ให้ นั้นเป็นการถูกต้องแล้ว ง่ายต่อการรวบรวม การขนย้ายและทำลาย แต่ก็มีจำนวนไม่เพียงพอ

4. การดำเนินการขนย้ายมูลฝอย

4.1 ควรกำหนดเวลาที่ชัดเจน ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 21 ต่อ 22 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และ ประชากรผู้รับบริการต่างเห็นว่า ทำให้สะดวกในการรวบรวม ขนย้าย และนำไปทำลายได้อย่างเหมาะสม

4.2 การใช้รถยนต์บรรทุกในการขนย้ายมูลฝอย ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 79 ต่อ 78 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และ ประชากรผู้รับบริการต่างเห็นว่า การขนย้ายโดยใช้รถยนต์เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง โดยกำหนดจำนวนเที่ยวในการขนย้ายให้เพียงพอ

5. การกำจัดมูลฝอย

5.1 ใช้วิธีการเผาทำลาย ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 54 ต่อ 53 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และ ประชากรผู้รับบริการต่างเห็นว่า เป็นวิธีการที่สะดวก ง่าย และเป็นความเคยชินที่ทำกันมาช้านานแล้ว

5.2 ใช้วิธีการฝังกลบ ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 32 ต่อ 33 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และ ประชากรผู้รับบริการต่างเห็นว่า การจัดการด้วยการฝังกลบเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำกันได้ง่าย สะดวก และมีพื้นที่หรือที่ดินที่ใช้ในการฝังกลบเพียงพอ

5.3 ใช้วิธีการนำมาทำปุ๋ยหมัก ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 14 ต่อ 14 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และ ประชากรผู้รับบริการต่างเห็นว่า มูลฝอยเปียกหลายชนิดสามารถนำมาทำปุ๋ยหมัก เช่น เศษอาหาร เศษผัก วัชพืช และอื่น ๆ

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยจากตัวแทนสมาชิก อบต. และ
 ประชากรผู้รับบริการจาก อบต. ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขต อบต.
 จังหวัดพะเยา

รายการ	สมาชิก อบต.	ประชากรผู้รับบริการ
1. การมีส่วนร่วมของประชากรในการจัดการ มูลฝอย		
1.1 ได้รับการอบรมให้ความรู้ เรื่อง ประเภท และการกำจัดมูลฝอยที่ถูกต้อง	46.00	30.00
1.2 มีความตระหนัก หรือจิตสำนึกที่ดีต่อ การจัดการมูลฝอย	23.00	50.00
1.3 การจัดการมูลฝอยให้ถูกวิธี ตามลักษณะ ประเภทของมูลฝอย	31.00	20.00
รวม	100.00	100.00
2. ประชากรควรจะมี ความตระหนัก หรือ จิตสำนึกที่ดีในการจัดการมูลฝอย		
2.1 การทิ้งมูลฝอยให้เป็นที่เป็นที่ทาง หรือ ตามจุดที่กำหนดไว้	53.00	52.00
2.2 ไม่ทิ้งมูลฝอยลงในแม่น้ำลำคลอง หรือ สองข้างทางของถนน	34.00	37.00
2.3 ปลุกฝังและทำให้เป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อให้ ประชากรได้ประพฤติและปฏิบัติตาม	13.00	11.00
รวม	100.00	100.00

จากตารางที่ 17 พบว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอย จากตัวแทน
 สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขต
 อบต. จังหวัดพะเยา สรุปดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย

1.1 ได้รับการอบรมให้ความรู้เรื่อง ประเภทและการกำจัดมูลฝอยที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 46 ต่อ 30 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และ ประชากรผู้รับบริการต่างเห็นว่า การให้ความรู้เรื่อง ประเภท การกำจัดมูลฝอยที่ถูกต้อง จะช่วยลดปัญหามูลฝอยได้

1.2 มีความตระหนัก หรือจิตสำนึกที่ดีต่อการจัดการมูลฝอย ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 23 ต่อ 50 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. ให้ความสำคัญในเรื่องความตระหนักน้อยกว่าการให้ความรู้ซึ่งเป็นเรื่องที่ทุกคนจะต้องนำไปใช้ในครัวเรือนอยู่แล้ว ขณะที่ประชากรผู้รับบริการเห็นว่า ปัญหาปริมาณมูลฝอยที่เพิ่มขึ้น นั้นมาจากการขาดจิตสำนึกของทุกคน จึงควรสร้างจิตสำนึกที่ดี โดยการปลูกฝังให้แก่เยาวชนที่อยู่โรงเรียนแล้วขยายผลไปยังที่บ้านหรือชุมชนต่อไป

1.3 การจัดการมูลฝอยให้ถูกวิธี ตามลักษณะประเภทของมูลฝอย ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 31 ต่อ 20 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และ ประชากรผู้รับบริการต่างเห็นว่า หากประชากรที่อยู่ใน อบต. รู้และเข้าใจวิธีการจัดการมูลฝอยอย่างถูกต้องแล้ว จะช่วยลดปริมาณของมูลฝอยได้มาก ทั้งนี้ อบต. ต้องเป็นผู้ นำด้านการจัดการมูลฝอยใน อบต. ของตน โดยให้ความรู้เป็นลำดับแรกก่อน และจึงทำแบบอย่างในการจัดการมูลฝอยให้ประชากรได้ปฏิบัติตาม

2. ประชาชนควรจะมี ความตระหนัก หรือจิตสำนึกที่ดีในการจัดการมูลฝอย

2.1 โดยการทิ้งมูลฝอยให้เป็นที่เป็นทาง หรือตามจุดที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 53 ต่อ 52 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และ ประชากรผู้รับบริการต่างเห็นว่า สภาพปัจจุบันจะพบเห็นมูลฝอยอยู่ กลาดเกลื่อนสองข้างทางของถนน ดูแล้วไม่งามตา และเป็นแหล่งแพร่พันธุ์ของเชื้อโรค วิธีการที่ควรนำมาใช้การเขียนคำขวัญเชิญชวนทิ้งมูลฝอยลงถังสาธารณะ

2.2 ไม่ทิ้งมูลฝอยลงในแม่น้ำลำคลอง หรือสองข้างทางของถนน ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 34 ต่อ 37 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และ ประชากรผู้รับบริการต่างเห็นว่า ปัญหาการจัดการมูลฝอยนั้นมาจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความเคยชิน หรือนิสัยที่ต้องการความสะดวกสบายของตนเอง จึงก่อให้เกิดมลพิษทั้งทางน้ำ ทางอากาศ

2.3 ปลุกฝังและทำให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ทุกคนได้ประพฤติและปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 13 ต่อ 11 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เพราะหากอบต.เป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการแล้ว เชื่อว่าทุกคนในอบต.จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และปริมาณมูลฝอยจะลดลง และอยู่ในภาวะที่สามารถควบคุมและกำจัดมูลฝอยได้อย่างเหมาะสม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นต่อขีดจำกัดหรืออุปสรรคในการจัดการมูลฝอย จากตัวแทนสมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขต อบต. จังหวัดพะเยา

รายการ	สมาชิก อบต.	ประชากรผู้รับบริการ
1. ขีดจำกัดในการจัดการมูลฝอย		
1.1 เงินที่จะใช้ในการดำเนินงานตามแผนมี		
จำนวนจำกัด	52.00	27.00
1.2 ขาดแผนงาน/โครงการที่ดี รวมถึงการ		
กำกับ ติดตาม และตรวจสอบจากผู้มีส่วน		
รับผิดชอบ	13.00	28.00
1.3 ขาดความร่วมมือร่วมใจกันของประชาชน	25.00	27.00
1.4 สถานที่ทิ้งมูลฝอยยังไม่มี และอยู่ระหว่าง		
การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	10.00	18.00
รวม	100.00	100.00

จากตารางที่ 18 พบว่า ความคิดเห็นต่อขีดจำกัด หรือ อุปสรรคในการจัดการมูลฝอย จากตัวแทนสมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขต อบต. จังหวัดพะเยา สรุปดังนี้

1.1 เงินที่จะใช้ในการดำเนินงานตามแผนมีจำนวนจำกัด ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 52 ต่อ 27 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. เห็นว่า อบต. มีความจำเป็นต้องใช้เงินงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเน้นการปรับโครงสร้างพื้นฐาน ขณะที่ประชากรผู้รับบริการต่างเห็นว่า ควรนำงบประมาณมาใช้ในการดำเนินการจัดการมูลฝอยให้เกิดประโยชน์สูงสุด และควรให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การปฏิบัติงาน การรักษาผลประโยชน์ และการประเมินผล ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์นานับประการ

1.2 ขาดแผนงาน/โครงการที่ดี รวมถึงการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบจากผู้มีส่วนรับผิดชอบ ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 13 ต่อ 28 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. เห็นว่า แผนงานที่ดำเนินการนั้นยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องมาจากอุปสรรคในการดำเนินงาน และงบประมาณที่มีไม่เพียงพอ ขณะที่ประชากรผู้

รับบริการต่างเห็นว่า ประชาชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การปฏิบัติงาน การรักษาผล ประโยชน์ อย่างเต็มที่

1.3 ขาดความร่วมมือร่วมใจกันของประชาชน ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็น ร้อยละ 25 ต่อ 27 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. เห็นว่า ประชากรไม่ได้เสนอตัวเข้ามาช่วยในการวางแผนและดำเนินการอย่างเป็นทางการ และประชากรยังทิ้งมูลฝอยเช่นเดิมที่เคยปฏิบัติกันมา ขณะที่ประชากรผู้รับบริการต่างเห็นว่า อบต. ไม่ได้ให้ความสำคัญกับประชากรที่อยู่ในอบต. ในการมีส่วนร่วมต่าง ๆ ในการจัดการมูลฝอย

1.4 สถานที่ทิ้งมูลฝอยยังไม่มี และอยู่ระหว่างการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 10 ต่อ 18 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และ ประชากรผู้รับบริการต่างเห็นว่า สถานที่ทิ้งมูล ฝอยยังหาไม่ได้ มีข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติหลายขั้นตอน ไม่มีเงินในการจัดซื้อที่ทิ้งมูลฝอย เพราะ ต้องใช้เงินในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของ อบต. ก่อน

ตารางที่ 19 ความคาดหวังว่า อบต. จะเป็นผู้ดำเนินการจัดการมูลฝอย จากตัวแทนสมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขต อบต. จังหวัดพะเยา

รายการ	สมาชิก อบต.	ประชากรผู้รับบริการ
1. ความคาดหวังว่า อบต. จะประสบผลสำเร็จในการจัดการมูลฝอย		
1.1 ภายในระยะเวลา 3 ปี	55.00	24.00
1.2 ภายในระยะเวลา 5 ปี	34.00	35.00
1.3 ภายในระยะเวลา 10 ปี	11.00	41.00
รวม	100.00	100.00
2. ความคาดหวังว่า อบต.จะเป็นผู้นำด้านการจัดการมูลฝอยให้แก่ อบต. อื่น ๆ		
2.1 มีความมั่นใจมาก	33.00	30.00
2.2 มีความมั่นใจน้อย	51.00	48.00
2.3 ไม่มีความมั่นใจเลย	16.00	22.00
รวม	100.00	100.00

จากตารางที่ 19 พบว่า ความคาดหวังที่จะให้ อบต. เป็นผู้ดำเนินการจัดการมูลฝอย จากตัวแทนสมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขต อบต. จังหวัดพะเยา

1. ความคาดหวังว่า อบต. จะประสบผลสำเร็จในการจัดการมูลฝอย

1.1 ภายในระยะเวลา 3 ปี ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 55 ต่อ 24 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. เห็นว่า หลาย อบต. มีความพร้อมแล้ว และมีงบประมาณในการดำเนินการอย่างเพียงพอ ขณะที่ประชากรผู้รับบริการส่วนหนึ่ง เห็นว่า หาก อบต. มีความมุ่งมั่น และมีงบประมาณดำเนินการอย่างเพียงพอ และได้รับความร่วมมือจากประชากรแล้ว สามารถดำเนินการได้แน่นอน

1.2 ภายในระยะเวลา 5 ปี ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 34 ต่อ 35 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่าไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. และ ประชากรผู้รับบริการต่างเห็นว่า หลาย อบต. มีความพร้อม เนื่องจากการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานได้ดำเนิน

การหมดแล้ว จึงมีเวลามาดำเนินการเรื่องมูลฝอยซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคนในชุมชน ทั้งนี้ ประชากรจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างจริงจัง

1.3 ภายในระยะเวลา 10 ปี ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 11 ต่อ 41 ของประชากรผู้รับบริการ ถือว่ามีความแตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. เห็นว่า เป็นระยะเวลาที่มีความเหมาะสม ทั้งในด้านงบประมาณ การนำความรู้ทางเทคโนโลยีเข้ามาช่วย รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายทุกองค์กรในการดำเนินการ ขณะที่ประชากรผู้รับบริการเห็นว่า การดำเนินงานของอบต. จะต้องค่อยเป็นค่อยไป และเป็นไปตามลำดับความสำคัญ

2. ความคาดหวังว่า อบต.จะเป็นผู้นำด้านการจัดการมูลฝอยให้แก่ อบต. อื่น ๆ

2.1 มีความมั่นใจมาก ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 33 ต่อ 30 ของประชากรผู้รับบริการ เพราะ อบต. มุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหามูลฝอย

2.2 มีความมั่นใจน้อย ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 51 ต่อ 48 ของประชากรผู้รับบริการ เพราะ งบประมาณมีน้อย และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อยู่ใน อบต.

2.3 ไม่มีความมั่นใจเลย ซึ่งเป็นความเห็นของสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 16 ต่อ 22 ของประชากรผู้รับบริการ เพราะ แผนงาน/โครงการไม่ชัดเจน การใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินการมีจำกัด และประชาชนขาดจิตสำนึกที่ดีในการจัดการมูลฝอย

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการมูลฝอยของ อบต.ที่ใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยชุมชน และการมีส่วนร่วมโดยความร่วมมือระหว่างชุมชน หรือ อบต.

รายการ	ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการมูลฝอย	
	โดยชุมชนชนบท (8 แห่ง)	ระหว่างชุมชนเมือง (2 แห่ง)
1.การมีส่วนร่วม		
1.1 การได้รับการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง ประเภทมูลฝอยและการจัดการมูลฝอยอย่างถูกต้อง	35.00	38.00
1.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย	37.00	40.00
2. ความตระหนักหรือจิตสำนึก		
2.1 การมีจิตสำนึกที่ดีต่อการจัดการมูลฝอย	34.00	38.00
2.2 การทิ้งมูลฝอยยังจุดที่กำหนดไว้ในชุมชน	40.00	42.00
2.3 การประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการมูลฝอยให้คนอื่นได้ปฏิบัติตาม	32.00	35.00
3. งบประมาณ		
3.1 มีการกำหนดแผนการใช้ จ่ายเงินงบประมาณในการจัดการมูลฝอย อย่างพอเพียง	36.00	40.00
3.2 การใช้จ่ายงบประมาณเป็น ไปตามแผนที่วางไว้ตามกำหนดระยะเวลา	33.00	36.00
3.3 การเสียเงินเพื่อ ใช้จัดเก็บค่าจัดเก็บมูลฝอยในครัวเรือนและในชุมชนของ อบต.	75.00	78.00

จากตารางที่ 20 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการมูลฝอยของ อบต.ที่ใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยชุมชน และการมีส่วนร่วมโดยความร่วมมือระหว่างชุมชน หรือ อบต. สรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม

1.1 การได้รับการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ประเภทมูลฝอยและการจัดการมูลฝอยอย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นของชุมชนชนบท คิดเป็นร้อยละ 35.00 ต่อ 38.00 ของชุมชนเมือง ถือว่าไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะว่า การให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง ประเภทมูลฝอย และการจัดการมูลฝอยยังไม่ทั่วถึง และไม่ครอบคลุมทุก อบต. สาเหตุมาจาก งบประมาณมีจำกัด

1.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย ซึ่งเป็นของชุมชนชนบท คิดเป็นร้อยละ 37.00 ต่อ 40.00 ของชุมชนเมือง ถือว่าไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะว่าแม้ว่าชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยใน อบต. แล้วก็ตาม ยังไม่เพียงพอและไม่เป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการวางแผน การลงมือปฏิบัติ การรักษาผลประโยชน์ และการประเมินผล

2. ความตระหนักหรือจิตสำนึก

2.1 การมีจิตสำนึกที่ดีต่อการจัดการมูลฝอย ซึ่งเป็นของชุมชนชนบท คิดเป็นร้อยละ 34.00 ต่อ 38.00 ของชุมชนเมือง ถือว่าไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะว่า การให้ความรู้ความเข้าใจ และการสร้างจิตสำนึกที่ดีก่อให้เกิดการจัดการมูลฝอยอย่างถูกวิธี แต่ต้องใช้ระยะเวลานานพอสมควร ซึ่งเป็นหน้าที่ของ สมาชิก อบต. ช่วยกัน

2.2 การทิ้งมูลฝอยยังจุดที่กำหนดไว้ในชุมชน ซึ่งเป็นของชุมชนชนบท คิดเป็นร้อยละ 40.00 ต่อ 42.00 ของชุมชนเมือง ถือว่าไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะว่า ปัจจุบันประชากรยังคงทิ้งมูลฝอยนอกจุดที่กำหนดอีกเป็นจำนวนมาก

2.3 การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการมูลฝอยให้คนอื่นได้ปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นของชุมชนชนบท คิดเป็นร้อยละ 32.00 ต่อ 35.00 ของชุมชนเมือง ถือว่าไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต.จะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชากรที่อยู่ใน อบต. เพื่อขยายผลในภายหน้าต่อไป

3. งบประมาณ

3.1 มีการกำหนดแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณในการจัดการมูลฝอย อย่างพอเพียง ซึ่งเป็นของชุมชนชนบท คิดเป็นร้อยละ 36.00 ต่อ 40.00 ของชุมชนเมือง ถือว่าไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะว่างบประมาณมีจำนวนจำกัด

3.2 การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนที่วางไว้ตามกำหนดระยะเวลา ซึ่งเป็นของชุมชนชนบท คิดเป็นร้อยละ 33.00 ต่อ 36.00 ของชุมชนเมือง ถือว่าไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะว่าการปฏิบัติงานมีทั้งที่เป็นไปตามแผนและที่ต้องปรับดินนอกแผนตามความจำเป็น

3.3 การเสียเงินเพื่อใช้จัดเก็บค่าจัดเก็บมูลฝอยในครัวเรือนและในชุมชนของอบต. ซึ่งเป็นของชุมชนชนบท คิดเป็นร้อยละ 75.00 ต่อ 78.00 ของชุมชนเมือง ถือว่าไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะว่า การเก็บเงินจากสมาชิกทุกคนใน อบต. จะช่วยให้การดำเนินการจัดการมูลฝอยดำเนินการไปอย่างเรียบร้อย รวดเร็ว

สรุปผลจากการสัมภาษณ์

จากการตอบแบบสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์สดเพื่อทราบข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นตัวแทนสมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขต อบต. จังหวัดพะเยา สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนสมาชิก อบต.

เพศ คิดเป็นเพศชาย ร้อยละ 82.00 เพศหญิง ร้อยละ 18.00

อาชีพ คิดเป็นอาชีพการเกษตร ร้อยละ 64.00 ค้าขาย ร้อยละ 22.00 รับจ้าง ร้อยละ 14.00

จำนวนสมาชิกในครอบครัว เฉลี่ยมีจำนวน 2 คน ร้อยละ 70.00 เฉลี่ยมีจำนวน 4 คน ร้อยละ 26.00 เฉลี่ยมีจำนวน 6 คน ร้อยละ 4.00

จำนวนสมาชิกที่อยู่ในความดูแล ไม่มีสมาชิกที่อยู่ในความดูแล ร้อยละ 20.00 เฉลี่ยมีจำนวน 2 คน ร้อยละ 51.00 เฉลี่ยมีจำนวน 4 คน ร้อยละ 22.00 และเฉลี่ยมีจำนวน 6 คน ร้อยละ 7.00

สมาชิกที่แยกครอบครัวออกไปแล้ว ยังไม่แยกครอบครัวออกไป ร้อยละ 36.00 แยกครอบครัวออกไปแล้วเฉลี่ย 2 คน ร้อยละ 37.00 แยกครอบครัวออกไปแล้วเฉลี่ยจำนวน 4 คน ร้อยละ 24.00 แยกครอบครัวออกไปแล้วเฉลี่ยจำนวน 6 คน ร้อยละ 3.00

ข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้รับบริการจาก อบต.

เพศ คิดเป็นเพศชาย ร้อยละ 57.00 เพศหญิง ร้อยละ 43.00

อาชีพ คิดเป็นอาชีพการเกษตร ร้อยละ 38.00 ค้าขาย ร้อยละ 28.00 รับจ้าง ร้อยละ 17.00 และรับราชการ ร้อยละ 17.00

จำนวนสมาชิกในครอบครัว เฉลี่ยมีจำนวน 2 คน ร้อยละ 52.00 เฉลี่ยมีจำนวน 4 คน ร้อยละ 36.00 เฉลี่ยมีจำนวน 6 คน ร้อยละ 12.00

จำนวนสมาชิกที่อยู่ในความดูแล ไม่มีสมาชิกที่อยู่ในความดูแล ร้อยละ 36.00 เฉลี่ยมีจำนวน 2 คน ร้อยละ 32.00 เฉลี่ยมีจำนวน 4 คน ร้อยละ 24.00 และเฉลี่ยมีจำนวน 6 คน ร้อยละ 8.00

สมาชิกที่แยกครอบครัวออกไปแล้ว ยังไม่แยกครอบครัวออกไป ร้อยละ 42.00 แยกครอบครัวออกไปแล้วเฉลี่ย 2 คน ร้อยละ 36.00 แยกครอบครัวออกไปแล้วเฉลี่ยจำนวน 4 คน ร้อยละ 18.00 แยกครอบครัวออกไปแล้วเฉลี่ยจำนวน 6 คน ร้อยละ 4.00

ความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการมูลฝอย

มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องมูลฝอย อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 70 ต่อ 33 อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 25 ต่อ 50 อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 5 ต่อ 14 และไม่มีความรู้เลย คิดเป็นร้อยละ 0 ต่อ 3 ส่วนใหญ่แล้วจะรู้จากการชม โทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านวารสาร ข่าวท้องถิ่น

ประเภทของมูลฝอย มี 1 ประเภท คิดเป็นร้อยละ 0 ต่อ 5 มี 2 ประเภท คิดเป็นร้อยละ 71 ต่อ 59 มี 3 ประเภท คิดเป็นร้อยละ 23 ต่อ 29 และมี 4 ประเภท คิดเป็นร้อยละ 6 ต่อ 7 ส่วนใหญ่แล้วจะรู้จักมูลฝอยประเภทมูลฝอยเปียกและมูลฝอยแห้ง ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่มีความรู้จะเพิ่มมูลฝอยที่เป็นพิษ และมูลฝอยรีไซเคิล

ปัจจุบันปริมาณมูลฝอยในครัวเรือน มีปริมาณมาก คิดเป็นร้อยละ 45 ต่อ 37 มีปริมาณปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36 ต่อ 30 และมีปริมาณน้อย คิดเป็นร้อยละ 19 ต่อ 33 ซึ่งเป็นไปตามอัตราการเพิ่มของประชากร และการขยายตัวของชุมชนเมือง

ความจำเป็นในการจัดการมูลฝอย

แนวโน้มของมูลฝอยในอนาคต มีปริมาณมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 60 ต่อ 57 มีปริมาณน้อยลง คิดเป็นร้อยละ 32 ต่อ 33 มีปริมาณเท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 8 ต่อ 10 ซึ่งเป็นไปตามอัตราการเพิ่มของประชากร และการขยายตัวของชุมชนเมือง

ความจำเป็นในการจัดการมูลฝอย มีความจำเป็นมาก คิดเป็นร้อยละ 95 ต่อ 78 มีความจำเป็นน้อย คิดเป็นร้อยละ 5 ต่อ 20 ไม่มีความจำเป็นเลย คิดเป็นร้อยละ 0 ต่อ 2 เมื่อคนเพิ่มขึ้น ปริมาณมูลฝอยย่อมเพิ่มขึ้น จึงจำเป็นต้องจัดการมูลฝอยให้เรียบร้อย และสะอาด

ระดับความรุนแรงของปัญหามูลฝอย ระดับความรุนแรงมาก คิดเป็นร้อยละ 45 ต่อ 46 ระดับความรุนแรงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 35 ต่อ 38 ระดับความรุนแรงน้อย คิดเป็นร้อยละ 20 ต่อ 16 เนื่องจากปัจจุบันปริมาณมูลฝอยยังถูกกำจัดไม่หมดเมื่อรวมกับมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นใหม่ในแต่ละวัน จึงเพิ่มมากขึ้น และก่อให้เกิดความรุนแรงตามมา

การแก้ไขปัญหามูลฝอย อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 30 ต่อ 16 อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 45 ต่อ 31 และ อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 25 ต่อ 54 ส่วนใหญ่แล้วยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เพราะมูลฝอยหลาย อบต. ไม่ได้รับการแก้ไขให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย หรือถูกหลักวิธี อันเนื่องมาจากการมีงบประมาณจำกัด การขาดประสบการณ์ทางด้านการกำจัดมูลฝอยอย่างถูกวิธี หรืออาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบขาดการเอาใจใส่เท่าที่ควร

ความคิดเห็นต่อการดำเนินการจัดการมูลฝอย

บทบาทของ อบต. ในการจัดการมูลฝอย มีบทบาทมาก คิดเป็นร้อยละ 40 ต่อ 20 มีบทบาทปานกลาง คิดเป็น ร้อยละ 35 ต่อ 35 มีบทบาทน้อย คิดเป็นร้อยละ 25 ต่อ 45 ในทางปฏิบัติ อบต. ได้มีการดำเนินการเรื่องการจัดการมูลฝอยของแต่ละ อบต. อยู่แล้ว แต่ในด้านการประชาสัมพันธ์ยังไม่ขยายผลให้ประชาชนใน อบต. ได้รับรู้รับทราบ ดังนั้นจึงควรประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุมทั้ง อบต. ที่สำคัญการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละ อบต. ต่อการบริหารและจัดการเรื่องมูลฝอยมีจำนวนน้อยมาก จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มองว่า อบต. ไม่ได้ดำเนินการในเรื่องการจัดการมูลฝอยอย่างจริงจัง

การรับทราบข้อมูลของ อบต. เรื่องการจัดการมูลฝอย ไม่รับทราบข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 0 ต่อ 50 ทราบว่ามีแผนงาน โครงการ 1 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 70 ต่อ 42 ทราบว่ามีแผนงานโครงการ 2 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 30 ต่อ 8 เหตุผลอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนก็คือ การขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและทั่วถึงให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบการดำเนินงานของ อบต. ในแต่ละเดือน ว่าทำอะไรไปมากน้อยเพียงไร การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารและจัดการ จะช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้สำเร็จลุล่วง

จุดรองรับมูลฝอย หรือถังที่ใส่มูลฝอยในเขต อบต. มีเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 15 ต่อ 12 ไม่เพียงพอ โดยเพิ่มเติมในจุดที่มีชุมชนหนาแน่น เช่น ตลาด โรงเรียน วัด หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 85 ต่อ 88 ส่วนใหญ่ไม่เพียงพอเป็นเพราะขาดงบประมาณในการจัดซื้อ ยังไม่มีการจัดเก็บค่าบริการจัดเก็บมูลฝอยใน อบต. ดังนั้น อบต. ทุกแห่ง จึงควรออกประกาศการจัดเก็บเงินจากประชาชนในการเก็บมูลฝอยในแต่ละเดือน เพื่อนำเงินดังกล่าวมาใช้ในการจัดการมูลฝอย ไม่ว่าจะเก็บค่าจ้างเจ้าหน้าที่เก็บมูลฝอย การจัดซื้อถังหรือภาชนะใส่มูลฝอยอย่างเพียงพอตามจุดต่าง ๆ ที่ต้องการ

ความเหมาะสมของสถานที่ที่จะทิ้งมูลฝอย ควรอยู่ห่างจากชุมชน อย่างน้อย 3 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 60 ต่อ 45 ทิ้งในป่าเสื่อมโทรม ที่ไม่ใช่ต้นน้ำ คิดเป็นร้อยละ 25 ต่อ 38 สถานที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษแก่สิ่งแวดล้อมและคน คิดเป็นร้อยละ 15 ต่อ 17 ส่วนใหญ่แล้ว ประชาชนในอบต. มีความตระหนักในพิษภัยของมูลฝอยหากจัดการไม่ดีจะส่งผลกระทบต่อบุตรหลานและคนในชุมชนและสิ่งแวดล้อมใน อบต. จึงมีความเห็นพ้องต้องกันว่า สถานที่ทิ้งควรจะห่างไกลชุมชน ไม่ใช่พื้นที่ต้นน้ำ และไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่าง ๆ แก่ทุกคนใน อบต. ซึ่งในประเด็นนี้ รูปแบบการจัด การมูลฝอยและแนวทางการจัดการมูลฝอยในบทที่ 4 ได้กล่าวไว้โดยละเอียดแล้วว่า อบต.ใด ควรจะมีวิธีการดำเนินการจัดการมูลฝอยอย่างไร

ความคิดเห็นต่อวิธีการดำเนินการจัดการมูลฝอย

การจัดเก็บค่ามูลฝอย ถ้ามีการจัดเก็บคิดว่า เหมาะสม คุ่มค่ามาก คิดเป็นร้อยละ 97 ต่อ 92 คิดว่า ไม่เหมาะสม คุ่มค่าน้อย คิดเป็นร้อยละ 3 ต่อ 8 ส่วนใหญ่แล้วยังไม่มีการจัดเก็บค่าบริการ ซึ่งเป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้มีปริมาณมูลฝอยเพิ่มขึ้นมากและทิ้งกันอย่างไม่เป็นที่เป็นทาง ดังนั้นการจัดเก็บค่าบริการเก็บมูลฝอยใน อบต. จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น และเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ทุก อบต. ต้องดำเนินการ เพื่อนำเงินที่ได้มาบริหารและจัดการในการจ้างเจ้าหน้าที่เก็บมูลฝอย การซื้อถังหรือภาชนะใส่มูลฝอยแต่ละประเภท

การจัดการมูลฝอย ใช้วิธีเผาทำลาย คิดเป็นร้อยละ 65 ต่อ 51 ใช้วิธีฝังกลบ คิดเป็นร้อยละ 30 ต่อ 33 นำมาทำปุ๋ยหมัก คิดเป็นร้อยละ 5 ต่อ 16 รูปแบบในการจัดการมูลฝอยนั้นโดยส่วนใหญ่แล้วเกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชน หรือในอบต. ซึ่งวิธีการจัดการมูลฝอยนั้นใช้การเผาทำลาย เพราะสะดวก ประหยัดเวลา และใช้พื้นที่ในบริเวณบ้านพักของตนเอง ซึ่งแนวทางที่ถูกต้องควรจัดหาที่ทิ้งมูลฝอยกลางในเขตพื้นที่ของ อบต. และให้ความรู้วิธีการจัดการที่ถูกต้องตามประเภทของมูลฝอย

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะดำเนินการจัดการมูลฝอยในเขต อบต. ดำเนินการตามแผนงาน และโครงการที่ได้มีการกำหนดไว้ ให้เป็นไปตามระยะเวลาในแผนงาน คิดเป็นร้อยละ 36 ต่อ 18 ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้และปฏิบัติตามอย่างจริงจัง คิดเป็นร้อยละ 33 ต่อ 44 ประชุมปรึกษาหารือกันระหว่างสมาชิก อบต. และลงมือทำตามที่ได้ตกลงกันไว้ คิดเป็นร้อยละ 31 ต่อ 38 จากการสัมภาษณ์ พบว่า การดำเนินการจัดการมูลฝอยของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขต อบต. ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะขาดการประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนได้รับรู้รับทราบ แผนปฏิบัติการที่วางไว้ต้องมีติดตามและตรวจสอบให้เกิดผลในทางปฏิบัติ การประชุมปรึกษาหารือควรมีความชัดเจน และมีกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ความคิดเห็นต่อขั้นตอนการจัดการมูลฝอย

การคัดแยกมูลฝอย แยกมูลฝอยเปียกและแห้ง คิดเป็นร้อยละ 45 ต่อ 44 แยกมูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้ง และมูลฝอยที่เป็นพิษ คิดเป็นร้อยละ 30 ต่อ 34 แยกมูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้ง มูลฝอยที่เป็นพิษ และมูลฝอยที่น่ากลับมาใช้ใหม่ คิดเป็นร้อยละ 25 ต่อ 22 ควรมีการรณรงค์ให้ความรู้ในลักษณะและประเภทของมูลฝอยที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน และการสร้างจิตสำนึกในการคัดแยกมูลฝอยให้ถูกต้องตามประเภท โดยเฉพาะ อบต. นั้น ควรจัดหาถังหรือภาชนะที่ใช้ใส่มูลฝอยที่แยก

ประเภทอย่างชัดเจนเพื่อเป็นตัวอย่าง เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และสามารถนำกลับไปใช้ที่บ้านได้

การรวบรวมมูลฝอย ใช้ถังใบเดียวใส่มูลฝอยทุกประเภท คิดเป็นร้อยละ 5 ต่อ 45 ใช้ถัง 2 ใบ ใส่มูลฝอยเปียกและแห้ง คิดเป็นร้อยละ 74 ต่อ 40 ใช้ถัง 3 ใบ ใส่มูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้งและมูลฝอยที่เป็นพิษ คิดเป็นร้อยละ 21 ต่อ 15 ในลักษณะของการรวบรวมมูลฝอยควรให้สอดคล้องกับถึงหรือภาชนะที่ใส่มูลฝอยในแต่ละประเภท เพื่อให้เกิดความสะดวกและง่ายต่อการนำส่งและการขนย้ายต่อไป

การนำส่งมูลฝอย ใส่ในถุงดำและปิดปากถุงให้แน่น คิดเป็นร้อยละ 32 ต่อ 46 ใส่ในถังตามลักษณะมูลฝอยวางไว้หน้าบ้านหรือจุดที่กำหนดใน อบต. คิดเป็นร้อยละ 68 ต่อ 54 การใช้ถุงดำเป็นแนวทางหนึ่งที่น่าจะใช้ใส่มูลฝอยกันของคนไทยทั่วประเทศ เพราะเป็นหลักสากลทั่วไปและเจ้าหน้าที่สะดวกในการขนย้ายมูลฝอยต่อไป

การดำเนินการขนย้ายมูลฝอย ควรกำหนดเวลาที่ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 21 ต่อ 22 การใช้รถยนต์บรรทุกในการขนย้ายมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 79 ต่อ 78 ปัญหาที่พบ คือ รถยนต์ที่ใช้ในการขนย้ายมูลฝอยมีไม่เพียงพอ จำนวนเที่ยวที่ใช้ขนย้ายมูลฝอยมีน้อย เพราะมีข้อจำกัดด้านการเงิน การเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน

การกำจัดมูลฝอย ใช้วิธีการเผาทำลาย คิดเป็นร้อยละ 54 ต่อ 53 ใช้วิธีการฝังกลบ คิดเป็นร้อยละ 32 ต่อ 33 ใช้วิธีการนำมาทำปุ๋ยหมัก คิดเป็นร้อยละ 14 ต่อ 14 ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการที่สะดวก รวดเร็ว และทำได้ง่าย ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วยังไม่ถูกต้อง เพราะมูลฝอยบางประเภทใช้วิธีการเผาทำลายไม่ได้ ต้องใช้วิธีการอื่น เช่น การฝังกลบ หรือบางอย่างนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก

ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย โดยได้รับการอบรมให้ความรู้ เรื่องประเภทและการกำจัดมูลฝอยที่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 46 ต่อ 30 มีความตระหนัก หรือจิตสำนึกที่ดีต่อการจัดการมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 23 ต่อ 50 การจัดการมูลฝอยให้ถูกวิธี ตามลักษณะประเภทของมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 31 ต่อ 20 ซึ่งในประเด็นนี้ หากชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยแล้ว การดำเนินการจัดการมูลฝอยจะประสบความสำเร็จมากที่สุด เพราะทุกคนรู้และเข้าใจเหมือน ๆ กัน มีการปฏิบัติที่คล้าย ๆ กัน และทุกคนมีความรักและห่วงใยต่อสุขภาพของทุกคนใน อบต. คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่ดี และที่สำคัญทุกคนจะมีจิตสำนึกที่ดีต่อการจัดการมูลฝอยโดยเริ่มต้นที่ครัวเรือนแล้วขยายผลไปยังชุมชนหรือ อบต. ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีมาก

ประชาชนควรจะมีความตระหนัก หรือจิตสำนึกที่ดีในการจัดการมูลฝอย โดยการทิ้งมูลฝอยให้เป็นที่เป็นทาง หรือตามจุดที่กำหนดไว้ คิดเป็นร้อยละ 53 ต่อ 52 ไม่ทิ้งมูลฝอยลงในแม่น้ำลำคลอง หรือสองข้างทางของถนน คิดเป็นร้อยละ 34 ต่อ 37 ปลูกฝังและทำให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชนได้ประพฤติและปฏิบัติตาม คิดเป็นร้อยละ 13 ต่อ 11 จากสภาพปัจจุบัน พบว่า สองข้างทางของถนนที่ใช้ในการสัญจรในหลายพื้นที่เต็มไปด้วยมูลฝอย ที่มีผู้นำมาทิ้งไว้ หรือในแม่น้ำลำธารหลายสายพบว่าการขนมูลฝอยไปทิ้ง ก่อให้เกิดการตื้นเขินและเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคในชุมชน ดังนั้นการสร้างจิตสำนึกที่ดี โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอย จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นและเร่งด่วนที่แต่ละ อบต.จะต้องสร้างหรือทำให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม และเป็นตัวอย่างแก่เยาวชนใน อบต. ได้

ขีดจำกัดหรืออุปสรรคในการจัดการมูลฝอย

เงินที่จะใช้ในการดำเนินงานตามแผนมีจำนวนจำกัด คิดเป็นร้อยละ 52 ต่อ 27 ขาดแผนงาน/โครงการที่ดี รวมถึงการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบจากผู้มีส่วนรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 13 ต่อ 28 ขาดความร่วมมือร่วมใจกันของประชาชน คิดเป็นร้อยละ 25 ต่อ 27 และสถานที่ทิ้งมูลฝอยยังไม่มี และอยู่ระหว่างการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 10 ต่อ 18 ซึ่งจากการออกไปสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ ตลอดจนเข้าร่วมฟังการประชุมของกรรมการ อบต. หลายแห่ง พบว่า ปัญหาหลัก ๆ แล้ว คือการขาดงบประมาณในการดำเนินงาน แต่เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า ปัญหาการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารและจัดการมูลฝอยใน อบต. เป็นปัญหาใหญ่กว่าปัญหาด้านการเงิน เพราะถ้าชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการแล้ว ปัญหาเรื่องการใช้เงินจะอยู่หลังสุด ความสำเร็จต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอบต. นั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนใน อบต. ก่อนเป็นลำดับแรก การมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข และร่วมตรวจสอบ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งของการดำเนินการใน อบต. และในทุกองค์กร

ความคาดหวังที่จะให้ อบต. เป็นผู้นำในการจัดการมูลฝอย

ความคาดหวังว่า อบต. จะประสบผลสำเร็จในการจัดการมูลฝอย ภายในระยะเวลา 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 55 ต่อ 24 ภายในระยะเวลา 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 34 ต่อ 35 ภายในระยะเวลา 10 ปีคิดเป็นร้อยละ 11 ต่อ 41 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการมูลฝอยนั้น ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของประชาชนใน อบต. โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการใน อบต.

ความคาดหวังว่า อบต.จะเป็นผู้นำด้านการจัดการมูลฝอยให้แก่ อบต. อื่น ๆ มีความมั่นใจมาก คิดเป็นร้อยละ 33 ต่อ 30 มีความมั่นใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 51 ต่อ 48 ไม่มีความมั่นใจเลย คิดเป็นร้อยละ 16 ต่อ 22 ต้องสร้างความเชื่อมั่น และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการ ให้ประชาชนมีความรู้สึกร่วมกันว่า อบต. เป็นของคนทุกคนใน อบต. และช่วยกันสร้างสรรค์ อบต. ให้ประสบผลสำเร็จ ก่อนที่จะขยายผลไปยัง อบต. อื่นๆ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาคั้งนี้ พบประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

สมาชิก อบต. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องมูลฝอยมากกว่าประชากรผู้รับบริการจาก อบต. ร้อยละ 70 ต่อ 33 เป็นเพราะว่า ระดับการศึกษา และอาชีพมีส่วนสำคัญต่อการรับรู้ข่าวสาร ประกอบกับได้รับทราบข่าวสารข้อมูลทั้งทางราชการและทางสื่อสารมวลชนต่าง ๆ นั้น ยังไม่กว้างขวางและทั่วถึง

สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. เห็นว่า มูลฝอยสามารถแบ่งออกตามประเภทมูลฝอยอย่างง่าย ๆ มี 2 ประเภท คือ มูลฝอยเปียกและมูลฝอยแห้ง เป็นเพราะว่า เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการในระดับครัวเรือนและการคัดแยก และในระดับครัวเรือนมีการแยกมูลฝอยออกเป็นมูลฝอยเปียก และมูลฝอยแห้งเท่านั้น

สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. เห็นว่า ปัจจุบันปริมาณมูลฝอยในครัวเรือนมีปริมาณมาก และในอนาคตข้างหน้าปริมาณมูลฝอยมีแนวโน้มมากขึ้น เป็นเพราะว่า อัตราการเพิ่มของประชากรและชุมชนมีการขยายตัวมากขึ้น และพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยยังไม่ได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง

สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. เห็นว่า มีความจำเป็นมากที่ต้องมีการจัดการมูลฝอยทั้งในครัวเรือนและองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเพราะว่า เพื่อความเป็นระเบียบ ความสะอาด ปราศจากเชื้อโรค ทำให้สิ่งแวดล้อมดี สุขภาพอนามัยที่ดีแก่ทุกคนใน อบต.

สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. เห็นว่า วิธีการในการจัดการมูลฝอยทั้งในครัวเรือนและองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดทำโครงการ การจัดการมูลฝอยใน อบต. และจัดให้มีที่ทิ้งมูลฝอยเป็นที่เป็นทาง เป็นเพราะว่า เพื่อให้เกิดความสวยงาม สิ่งแวดล้อมดี สุขภาพอนามัยที่ดี และความเป็นระเบียบเรียบร้อย

สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. เห็นว่า ระดับความรุนแรงของปัญหาในการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนและองค์การบริหารส่วนตำบลมีระดับความรุนแรงมาก เป็นเพราะว่า ปริมาณมูลฝอยเพิ่มมากขึ้นทุกวันและกำจัดไม่หมด มีการสะสมมูลฝอยเพิ่มขึ้น และ การมีส่วนร่วมของประชาชนและคณะกรรมการ อบต. ยังไม่เป็นรูปธรรม

สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. มีความเห็นต่างกันในเรื่อง อบต. มีบทบาทในการจัดการมูลฝอย โดยสมาชิกอบต. เห็นว่า มีบทบาทมาก ประชากรผู้รับบริการจาก อบต. เห็นว่า มีบทบาทน้อย เป็นเพราะว่าระดับการศึกษา อาชีพ ที่แตกต่างกัน ขาดการประชา

สัมพันธที่ดี ขาดการรับทราบข้อมูล และการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารและการจัดการใน อบต. ยังไม่เกิดขึ้นหรือเป็นรูปธรรม

สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. เห็นว่า ปัจจุบันจุดรองรับมูลฝอยหรือจำนวนถังที่ใส่มูลฝอยในเขต อบต. มีไม่เพียงพอ โดยให้เพิ่มในจุดที่มีชุมชนหนาแน่น เช่น ตลาด โรงเรียน วัด หมู่บ้าน เป็นเพราะว่า ปริมาณมูลฝอยมีมากกว่าจำนวนถังที่รองรับมูลฝอย และ อบต. ขาดงบประมาณในการจัดซื้อถังใส่มูลฝอย

สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. เห็นว่า จุดที่จะทิ้งขยะจากการขนย้ายจากพื้นที่ใน อบต. ควรจะจุดที่ห่างจากชุมชน อย่างน้อย 3 กิโลเมตร จึงจะเหมาะสม เป็นเพราะว่า เพื่อความสะดวก สะดวก ปลอดภัย สิ่งแวดล้อมที่ดี ทั้งนี้จะต้องประชุมปรึกษาหารือกันในรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งควรจะเชิญประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาดังกล่าว

สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. เห็นว่า การจัดเก็บบริการในการขนย้ายมูลฝอยนั้น ถ้ามีการจัดเก็บคิดว่าเหมาะสม เป็นเพราะว่า ทุกคนต้องการความสะดวก สุขภาพอนามัยที่ดี สิ่งแวดล้อมที่ดี และต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อยในชุมชน

สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. เห็นว่า การจัดการมูลฝอยเมื่อนำมายังจุดทิ้งควรจะดำเนินการใช้วิธีเผาทำลาย เป็นเพราะว่า มีความง่าย สะดวก ประหยัดเวลา และทุกคนเคยปฏิบัติมาแล้ว ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะมีมูลฝอยหลายประเภทที่ไม่ควรใช้วิธีการเผาทำลาย ควรใช้วิธีการฝังกลบจะเหมาะสมกว่า

สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. เห็นว่า ความรุนแรงของปริมาณมูลฝอยและมลพิษที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยแก่บุตรหลาน ตนเอง และสิ่งแวดล้อม เป็นเพราะว่า ถ้าไม่สามารถแก้ไขปัญหาการจัดการมูลฝอยในอนาคตได้ จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนมากขึ้น

สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. เห็นว่า การจัดการมูลฝอยที่ถูกต้องควรดำเนินการ การคัดแยกมูลฝอย มีถึง 2 ใบใส่มูลฝอยเปียกและมูลฝอยแห้ง โดยสมาชิก อบต. เห็นว่าเพื่อความสะดวกในการนำส่ง และเพื่ออำนวยความสะดวก กำจัด ในขณะที่ประชากรผู้รับบริการเห็นว่า มีถึง 1 ใบ เพียงพอแล้ว เพราะครัวเรือนมูลฝอยไม่มาก ง่ายในการนำส่ง และสะดวก การนำส่งมูลฝอย ให้ใส่ในถังตามลักษณะมูลฝอยวางไว้หน้าบ้านหรือจุดที่กำหนดใน อบต. การกำจัดมูลฝอย ใช้วิธีการเผาทำลาย การดำเนินการขนย้ายมูลฝอย ใช้รถยนต์บรรทุกในการขนย้าย เป็นเพราะว่า สามารถทำได้ง่ายและทุกคนสามารถช่วยกันได้ทุกฝ่าย ทั้งนี้ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในทุกขั้นตอน

สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. เห็นว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควร จะดำเนินการตามแผนงาน โครงการที่ได้มีการกำหนดไว้ ให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน แผนงาน เป็นเพราะว่า ทำให้การดำเนินงานการจัดการมูลฝอยในเขตพื้นที่ อบต. ดีขึ้นกว่าเดิม อีกทั้ง ยังเป็นการควบคุมงานทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้ดำเนินการตามระยะเวลาด้วย

สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. เห็นว่า ประชาชนทุกคนควรจะมี ความตระหนักหรือจิตสำนึกที่ดีในการจัดการมูลฝอย โดยทิ้งมูลฝอยให้เป็นที่เป็นทาง ตามจุดที่ กำหนดไว้เพื่อความสะอาด สะดวก และเรียบร้อย ทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น เป็นเพราะเป็นเรื่องที่มี ความจำเป็นอย่างยิ่ง และปฏิบัติได้ โดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างสมาชิกทุกคนใน อบต. โดย การสร้างวัฒนธรรมใหม่ในชุมชนให้เกิดขึ้นกับทุกคน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติของ คนที่อยู่ในชุมชนหรือ อบต. ให้มีตระหนักในพิษภัยของมูลฝอยที่จะเกิดขึ้นถ้าหากทุกคนไม่ช่วยกัน และนอกจากนี้ อบต. เอง ต้องเป็นผู้นำหรือเป็นตัวอย่างในการสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชน

สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. เห็นว่า ขีดจำกัดหรืออุปสรรค ในการจัดการมูลฝอยของ อบต. ที่สำคัญคือ ขาดเงินที่จะใช้ในการดำเนินงานตามแผนมีจำนวน จำกัด และการให้ความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาการจัดการมูลฝอย เป็นเพราะว่า แนวทางใน การแก้ไขให้การดำเนินงานการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนให้ดีขึ้นนั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือและ การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก และการใช้งบประมาณนั้นยังเป็นสิ่งที่จำเป็นในสภาพ ที่ อบต. ที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานไม่มากนัก

สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. เห็นว่า ความคาดหวังที่จะให้ อบต. ประสบผลสำเร็จในการจัดการมูลฝอย ภายในระยะเวลา 5 ปี เป็นเพราะว่า งบประมาณในการ ดำเนินงานมีจำกัด ขาดความร่วมมือกันจากทุกฝ่าย และประชาชนยังไม่มีจิตสำนึกในการช่วยกันแก้ ไขการจัดการมูลฝอยอย่างถูกต้องวิธี และต้องใช้รูปแบบและแนวทางการจัดการมูลฝอยที่ถูกต้องมา ดำเนินการ จึงจะประสบผลสำเร็จ

สมาชิก อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. เห็นว่า ความคาดหวังที่จะให้ อบต. เป็นผู้นำหรือเป็นตัวอย่างด้านการจัดการมูลฝอยให้แก่ อบต. อื่น ๆ ในจังหวัดพะเยา มีความ มั่นใจน้อย เป็นเพราะว่า การจัดการมูลฝอยในครัวเรือนที่อยู่ในเขตพื้นที่ของ อบต. เป็นเรื่องใหญ่ที่ ต้องใช้เวลา และได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงจะประสบความสำเร็จ การเข้ามามีส่วน ร่วมของประชาชนในด้าน การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข ร่วมตรวจสอบ และร่วมประเมิน จะช่วย ให้การดำเนินงานของ อบต. ประสบผลสำเร็จ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ อบต. อื่น ๆ ได้

เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้พบว่า

1. คณะกรรมการ อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. มีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งพบว่า

1.1 การได้รับการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ประเภทมูลฝอยและการจัดการมูลฝอยอย่างถูกต้องของอบต. ที่จัดการมูลฝอยโดยความร่วมมือของชุมชน และระหว่างชุมชน คิดเป็นร้อยละ 35.00 ต่อ 38.00 เป็นเพราะว่า การให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง ประเภทมูลฝอย และการจัดการมูลฝอยยังไม่ทั่วถึง และไม่ครอบคลุมทุก อบต. สาเหตุมาจาก งบประมาณมีจำกัด

1.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยของอบต. ที่จัดการมูลฝอยโดยความร่วมมือของชุมชน และระหว่างชุมชน คิดเป็นร้อยละ 37.00 ต่อ 40.00 เป็นเพราะว่า แม้ว่าชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยในอบต. แล้วก็ตาม ยังไม่เพียงพอ และไม่ป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการวางแผน การลงมือปฏิบัติ การรักษาผลประโยชน์ และการประเมินผล

2. คณะกรรมการ อบต. และประชากรผู้รับบริการจาก อบต. มีความตระหนักหรือจิตสำนึกที่ดีในการจัดการมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งพบว่า

2.1 การมีจิตสำนึกที่ดีต่อการจัดการมูลฝอยของอบต. ที่จัดการมูลฝอยโดยความร่วมมือของชุมชน และระหว่างชุมชน คิดเป็นร้อยละ 34.00 ต่อ 38.00 เป็นเพราะว่า การให้ความรู้ความเข้าใจ และการสร้างจิตสำนึกที่ดีก่อให้เกิดการจัดการมูลฝอยอย่างถูกวิธี แต่ต้องใช้เวลาอันยาวนานพอสมควร ซึ่งเป็นหน้าที่ของ สมาชิก อบต. ช่วยกัน

2.2 การทิ้งมูลฝอยยังจุดที่กำหนดไว้ในชุมชนของอบต. ที่จัดการมูลฝอยโดยความร่วมมือของชุมชน และระหว่างชุมชน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ต่อ 42.00 ซึ่งไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะว่า ปัจจุบันประชากรยังคงทิ้งมูลฝอยนอกจุดที่กำหนดอีกเป็นจำนวนมาก

2.3 การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการมูลฝอยให้คนอื่นได้ปฏิบัติตาม คิดเป็นร้อยละ 32.00 ต่อ 35.00 ซึ่งไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะว่า สมาชิก อบต. จะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชากรที่อยู่ใน อบต. เพื่อขยายผลในภายหน้าต่อไป

3. งบประมาณในการดำเนินการจัดการมูลฝอยของ อบต. มีจำกัด ซึ่งพบว่า

3.1 มีการกำหนดแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณในการจัดการมูลฝอย ของอบต. ที่จัดการมูลฝอยโดยความร่วมมือของชุมชน และระหว่างชุมชน อย่างพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 36.00 ต่อ 40.00 เป็นเพราะว่างบประมาณมีจำนวนจำกัด

3.2 การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนที่วางไว้ตามกำหนดระยะเวลา ของ
 งบประมาณที่จัดการมูลฝอยโดยความร่วมมือของชุมชน และระหว่างชุมชน คิดเป็นร้อยละ 33.00 ต่อ 36.00
 เป็นเพราะว่า การปฏิบัติงานมีทั้งที่เป็นไปตามแผนและที่ต้องปฏิบัตินอกแผนตามความจำเป็น

3.3 การเสียเงินเพื่อใช้จัดเก็บค่าจัดเก็บมูลฝอยในครัวเรือน และในชุมชนของ
 งบประมาณที่จัดการมูลฝอยโดยความร่วมมือของชุมชนและระหว่างชุมชน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ต่อ 78.00
 เป็นเพราะว่า การเก็บเงินจากสมาชิกทุกคนใน อบต. จะช่วยให้การดำเนินการจัดการมูลฝอยดำเนิน
 การไปอย่างเรียบร้อย รวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนที่อยู่ในเขต
 พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพะเยา ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ควรมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อสร้างความเข้าใจกันระหว่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและครัวเรือนที่อยู่ในอบต.แต่ละแห่ง ในการกำหนดทิศทางดำเนินงานในแต่ละปี
 โดยการจัดทำแผนงาน โครงการที่ชัดเจน สามารถกำกับและตรวจสอบได้

1.2 ควรหาสถานที่ทิ้งมูลฝอยรวมของหลาย ๆ อบต. และรวมไปถึงหน่วยงานอื่นที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกัน เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดี ทั้งนี้จะต้องมีการประสานงานร่วมกันระหว่าง อบต. กับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อหารือในรายละเอียด

1.3 ควรสร้างตระหนักหรือจิตสำนึกที่ดีในการจัดการมูลฝอยให้แก่ประชาชนและเยาวชนที่อยู่ในแต่ละ อบต. เพื่อลดปัญหามูลฝอย และให้สามารถควบคุมสถานการณ์ความรุนแรงของมูลฝอยได้ โดยจัดทำในรูปของโครงการรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เน้นไปที่ทุกครอบครัวต้องช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก

1.4 รูปแบบการจัดการมูลฝอยโดยอาศัยความร่วมมือของทุกคนในชุมชน หรือในอบต. ควรกำหนดแนวทางการจัดการที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการของแต่ละ อบต.

1.5 การสร้างวัฒนธรรมใหม่ในชุมชน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติของทุกคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการมูลฝอย และจะต้องให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดการมูลฝอยแต่ละประเภทอย่างถูกวิธีให้แก่ประชาชนใน อบต. ด้วย

1.6 การให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการ ตลอดจนการตรวจสอบ กำกับ ควบคุม ดูแลให้การดำเนินงานของ อบต. เป็นไปตามความต้องการของประชาชน ใน อบต. ในรูปแบบของการมีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษารั้งต่อไป ควรมีการเปรียบเทียบการจัดการมูลฝอยโดยความร่วมมือภายใน อบต. กับโดยความร่วมมือระหว่าง อบต. เพื่อทราบปัญหาว่าแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไร ทั้งนี้เพื่อสร้างแนวทางการจัดการให้มีประสิทธิภาพ และตรงกับความต้องการของประชาชน ในขณะที่เดียวกันการจัดการมูลฝอยที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่าง อบต. อาจมีความซับซ้อนมากกว่า โดยเฉพาะ อบต. ซึ่งเป็นพื้นที่ทิ้งมูลฝอย และควรมีชื้อตกลงที่เป็นธรรม

2.2 การเตรียมตัวให้ประชาชนใน อบต. ที่อยู่นอกเมือง และต่อไปจะเจริญขึ้นให้มีความรู้หรือได้รับการศึกษาเพื่อจัดการมูลฝอย โดยใช้จุดคำเก็บรวบรวมมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การจัดการมูลฝอยของ อบต. ที่อยู่ในเขตตัวเมือง ควรดำเนินการที่เหมาะสมอย่างไร